

можливість зростати. Саме це допоможе забезпечити гідний ступінь виправлення засуджених до позбавлення волі.

Список використаних джерел:

1. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11. 07. 2003 із змінами, внесеними згідно із законами України: станом на 08. 10. 2016 – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>. – Назва з екрана.
2. Севрюгин А. С. Критерії та показники виправлення і перевиховання засуджених // Рязань, 1989. – 81 с.
3. Сизий, А. Ф. Оцінка ступеня виправлення і перевиховання засуджених // Рязань, 1986. – 80 с.
4. Стурова М. П. Виправна (пенітенціарна) педагогіка // Рязань, 1993. – 399 с.
5. Пирожков В. Ф. Виправно-трудова педагогіка // Москва, 1967. – 304 с.
6. Фролова О. Г. Злочинність і система кримінальних покарань (соціальні, правові та кримінологічні проблеми й шляхи їх вирішення за допомогою логіко-математичних методів) // Київ, 1997. – 208 с.

Крижановська А.А.

студентка,

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

ЩОДО ПИТАННЯ ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ В УКРАЇНІ

Довічне позбавлення волі є відносно новим видом покарання для правової системи України. Цей вид покарання фактично з'явився з прийняттям Верховною Радою в 2001 році нового Кримінального кодексу України. Поява цього виду покарання зумовлена тим, що держава Україна, вступаючи до лав членів Ради Європи прийняла на себе обов'язок привести національне законодавство у відповідність з існуючими європейськими нормами та стандартами. Однією з вимог при вступі до Ради Європи стала й відмова від покарання у виді смертної кари. Спочатку, до 2000 року, був введений мораторій на застосування цього виду покарання, а потім, починаючи з 22.02.2000 року смертна кара в Україні була скасована.

Скасування смертної кари має юридичне підґрунтя у вітчизняному законодавстві. Так, відповідно до ст. 3 Конституції України, людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються найвищою цінністю. Отже, наявність покарання у виді довічного позбавлення волі, виправдане як з боку міжнародного досвіду, так і з боку сучасної вітчизняної правової доктрини [1, ст. 3].

Покарання у виді довічного позбавлення волі є основним покаранням і в ієрархії кримінальних покарань України займає найвище місце, тобто вважається найбільш тяжким. Воно полягає у примусовій безстроковій ізоляції засудженого від суспільства шляхом тримання його у спеціально призначених для цього кримінально-виконавчих установах. Відповідно до ст.64 Кримінального кодексу України покарання у виді довічного позбавлення волі встановлюється за вчинення особливо тяжких злочинів і застосовується лише у передбачених випадках, якщо суд не вважає за можливе призначити

позбавлення волі на певний строк. Довічне позбавлення волі не застосовується до осіб, які вчинили злочини у віці до 18 років і до осіб у віці понад 65 років, а також до жінок, які були в стані вагітності під час вчинення злочину або на момент постановлення вироку [2, ст. 64].

Особи, засуджені до довічного позбавлення волі, не підлягають умовно-достроковому чи достроковому звільненню від цього покарання. На підставі ч. 2 ст. 87 КК України актом про помилування може бути здійснена лише заміна цього покарання позбавленням волі на строк не менше двадцяти п'яти років. Відповідно до ст. 4 «Положення про порядок здійснення помилування», затвердженого Указом Президента України від 21.04.2015 р. № 223/2015, при засудженні особи до довічного позбавлення волі клопотання про помилування може бути подане лише після відбуття нею не менше двадцяти років призначеного покарання [3, ст. 4].

Існують певні особливості відбування покарання між жінками та чоловіками. Згідно зі ст. 18 КВК у виправних колоніях (секторах) середнього рівня безпеки тримаються жінки, засуджені до покарання у виді довічного позбавлення волі, а також жінки, яким покарання у виді смертної кари або довічного позбавлення волі замінено позбавленням волі на певний строк у порядку помилування. Відповідно до Кримінально-виконавчого кодексу України чоловіки, засуджені до покарання у виді довічного позбавлення волі, відбувають покарання у виправних колоніях максимального рівня безпеки та відповідних ізольованих секторах максимального рівня безпеки. Чоловіків, засуджених до довічного позбавлення волі, розміщують у камерах з дотриманням вимог роздільного тримання, передбачених ст. 92 Кримінально-виконавчого кодексу України [4, ст. 18].

Засуджені до довічного позбавлення волі тримаються окремо від інших засуджених, крім тих, які після відбуття десяти років покарання у приміщеннях камерного типу переведені до звичайних жилих приміщень колонії максимального рівня безпеки. За заявою засудженого та в інших необхідних випадках з метою захисту засудженого від можливих посягань на його життя з боку інших засуджених чи запобігання вчиненню ним злочину або при наявності медичного висновку за постановою начальника колонії його можуть тримати в одиночній камері.

Як і всі засуджені, засуджені до довічного позбавлення волі повинні працювати. Але організація їх праці має специфіку. Засуджені до довічного позбавлення волі залучаються до праці тільки на території колонії з урахуванням вимог тримання їх у приміщеннях камерного типу [5, с. 283].

Засуджені до довічного позбавлення волі тримаються в установах з найбільш суворим режимом. Цей режим має певну специфіку, що виражається в правах, обов'язках та заборонах засуджених.

Так, засуджені до довічного позбавлення волі мають право: на щоденну прогулянку тривалістю одна година; на безперервний восьмигодинний сон у нічний час; без обмежень одержувати грошові перекази; одержувати один раз на місяць короткострокове побачення та один раз на два місяці тривале побачення з близькими родичами. Тривалі побачення можуть надаватися і подружжю, яке проживало однією сім'єю, але не перебувало у шлюбі, за умови, що в них є спільні неповнолітні діти; витратити на місяць для придбання продуктів харчування і предметів першої потреби гроші, зароблені

в колонії, одержані за переказами, за рахунок пенсії та іншого доходу, без обмеження їх обсягу; при сумлінній поведінці і ставленні до праці після відбуття п'яти років строку покарання засудженому може бути дозволено брати участь у групових заходах освітнього, культурно-масового та фізкультурно-оздоровчого характеру.

Засуджені до довічного позбавлення волі також мають зобов'язання: дотримуватися норм, які визначають порядок і умови відбування покарання, розпорядок дня установи, правомірних взаємовідносин з іншими засудженими, персоналом установи та іншими особами; дотримуватися санітарно-гігієнічних правил, постійно підтримувати чистоту в камерах; зберігати продукти харчування і предмети особистого користування у камерах у відведених для цього місцях; виходячи на прогулянку, дотримуватися встановлених на час прогулянки правил поведінки.

Щодо заборон, то засудженим до довічного позбавлення волі забороняється: грати в настільні та інші ігри з метою здобуття матеріальної чи іншої вигоди; купувати, виготовляти, уживати і зберігати предмети, вироби і речовини, зберігання яких засудженим заборонено; продавати, дарувати чи відчужувати іншим шляхом на користь інших осіб предмети, вироби і речовини, які перебувають в особистому користуванні; наносити собі або іншим особам татуювання; створювати конфліктні ситуації з іншими засудженими та персоналом колонії [6, с. 238].

Отже, найсуворіший характер покарання у виді довічного позбавлення волі позначається на порядку і умовах його встановлення, застосування та відбування. Організація виконання покарання у виді довічного позбавлення волі є одним з найважливіших завдань у діяльності ДКВС України. Пріоритети у цій роботі надаються не лише забезпеченню встановленого законом режиму відбування покарання, але і гарантуванню прав засуджених, визначених Конституцією України та Європейською Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 із змінами, внесеними згідно із законами України: станом на 30. 09. 2016. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. – Назва з екрана.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 із змінами, внесеними згідно із законами України: станом на 02.11. 2016. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. – Назва з екрана.
3. Порядок здійснення помилування: Положення від 21.04.2015 із змінами, внесеними згідно із законами України: станом на 19.05.2016. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/223/2015>. – Назва з екрана.
4. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11.07.2003 із змінами, внесеними згідно із законами України: станом на 08.10.2016. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>. – Назва з екрана.
5. Богатирьов І. Г. Кримінально-виконавче право України // Київ, 2008. – 352 с.
6. Романов М. В. Конспект лекцій з кримінально-виконавчого права / М. В. Романов // Харків, 2015. – 256 с.